

Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Yttrande över betänkande Mot en effektiv elektrifiering av transportsystemet SOU 2024:97, LI2025/00051, svar senast 2025-05-14

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att åtgärder som främjar en snabbare omställning av tung trafik från fossila drivmedel till fossilfria alternativ är nödvändiga för att nå de nationella transport- och klimatmålen samt våra internationella klimatåtaganden. Förslagen i betänkandet anses kunna bidra till en ökad takt i elektrifiering av främst tunga transporter nationellt.

Utgångspunkten i betänkandet att vägtransporter ska helt elektrifieras är dock problematisk på flera sätt. Att enbart satsa på elektrifierade transporter kan öka sårbarhet både vid elavbrott och begränsad eleffekttillgång. En diversifierad drivmedelsmix som innefattar biobränslen, vätgas och elektrobränslen kan utgöra viktiga komponenter i ett sammanhängande och effektivt energisystem samt gynna inhemsk produktion.

Länsstyrelsen saknar resonemang kring rollen av offentlig upphandling som pådrivande i transporters elektrifiering samt möjligheter att främja elektrifiering av arbetsmaskiner.

Avsnitt 6

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att öka kommuners möjligheter att främja elektrifiering av godstransporter. Genom att tillåta vissa former av transporter i områden känsliga för buller och utsläpp underlättas transportörens omställning till elektrifierade fordon. Samtidigt orsakar däck och tunga lastbilar utsläpp till luft, vägslitage samt buller och i implementering av undantag kan det därför finnas skäl till vissa tillägg med exempelvis tyngdrestriktioner eller andra restriktioner.

Avsnitt 7

Länsstyrelsen är positiv till förslaget att underlätta för samfälligheter att installera laddinfrastruktur. I dagsläget finns rättsliga hinder till installation av laddinfrastruktur vid gemensamhetsanläggningar vilket hindrar en heltäckande utbyggnad av såväl hemmaladdning som destinationsladdning. Förslagen, som även innehåller minoritetsskydd för att undvika orättvisa kostnader till individer utan elfordon, anses bidra till att minska hinder till ökat ägarskap och nyttjande av elektrifierade transportmedel.

Avsnitt 11 och 12

Länsstyrelsen är positiv till förslag som minskar hinder till etablering av så kallade energihubbar som integrerar olika former av produktion av el eller värme, energilagring eller energikonsumtion. Energihubbar kan ha en stor betydelse för energisystemets effektivitet på lokal nivå och kan främja både elektrifiering av transportsystemet och transporteffektivisering.

Ett annat viktigt förslag i betänkandet som har möjligheten att både främja elektrifiering av transporter samt även gynna samhällets bredare elektrifiering är kravet på elnätsföretagen att offentliggöra kapacitetskartor. Länsstyrelsen anser att tillgång till kapacitetskartor kan möjliggöra en effektivare ansöknings- och anslutningsprocess för nya kunder och kunder som önskar utöka sina elabonnemang, och kan effektivisera utbyggnaden av laddinfrastruktur för fordon genom att belysa geografiska skillnader i el- och effektkapacitet.

Avsnitt 13 och 14

I betänkandet tas även upp andra förslag och länsstyrelsen är positiv till förslag på ökad statlig styrning och samordning av elektrifieringen av transportsystemet för att ge tydliga signaler till marknadsaktörer om den önskade riktningen i transportutveckling samt öka tempot i arbetet. Även förslag som tas upp i andra utredningar eller kommer antagligen utvecklas inom AFIR som exempelvis harmonisering av betallosningar och ökad transparens mellan laddoperatörer blir viktiga komponenter i transporternas elektrifiering.

Allmänna synpunkter

Betänkandet har som utgångspunkt att vägtransporter i sin helhet ska på sikt elektrifieras, vilket anses ge fördelar såsom minskade växthusgasutsläpp, mindre buller och potential till integration i elsystemet. Länsstyrelsen vill samtidigt lyfta vissa risker med en alltför komplett elektrifiering av transportsektorn som kan öka sårbarhet. Elektrifierade transporter är känsliga för bortfall i elförsörjning och vid effektbrist. En mer diversifierad drivmedelspalett som innefattar även exempelvis elektrobränslen och biodrivmedel ökar transportsystemets resiliens samt möjliggör en bredare inhemsk producentbas.

Betänkandet ger inga alternativ till en komplett elektrifiering, vilket innebär att kompletterande styrmedel och åtgärder för segment där effektiva alternativ till elektrifiering finns har inte bedömts.

I betänkandet saknas även resonemang kring rollen av offentlig upphandling i främjandet av elektrifierade transporter, samt möjligheter att uppmuntra elektrifiering av arbetsmaskiner med exempelvis mobila uppladdningslösningar.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Stefan Attefall med klimat- och energistrateg Aino Inkinen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Cecilia Magnusson, Lennart Nordvarg avdelningschef miljöavdelningen och David Lingfors energistrateg medverkat.